Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o vytvorení rámca na uľahčenie udržateľných investícií

[COM(2018) 353 final — 2018/0178 (COD)]

Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2016/1011, pokiaľ ide o nízkouhlíkové referenčné hodnoty a referenčné hodnoty pre kladný vplyv v oblasti emisií uhlíka

[COM(2018) 355 final — 2018/0180 (COD)]

(2019/C 62/16)

Spravodajca: **Daniel MAREELS**

Konzultácia	Rada Európskej únie, 6. 7. 2018
	Európsky parlament, 5. 7. 2018
Právny základ	článok 114 Zmluvy o fungovaní Európskej únie
Príslušná sekcia	sekcia pre hospodársku a menovú úniu, hospodársku a sociálnu súdržnosť
Prijaté v sekcii	3. 10. 2018
Prijaté v pléne	17. 10. 2018
Plenárne zasadnutie č.	538
Výsledok hlasovania	182/0/0
(za/proti/zdržalo sa)	

1. **Závery a odporúčania**

1.1. Európsky hospodársky a sociálny výbor víta návrhy v oblasti taxonómie, ktoré sú prvým krokom v plnení akčného plánu na financovanie udržateľného rastu ([1]). Stanovujú, čo možno považovať za „environmentálne udržateľné hospodárske činnosti“ a vďaka čomu je zase možné určiť „environmentálne udržateľné investície“, ktoré sú z hľadiska akčného plánu najdôležitejšie.

1.2. S pozitívnou odozvou sa stretol aj návrh stanoviť nízkouhlíkové referenčné hodnoty a referenčné hodnoty pre kladný vplyv v oblasti emisií uhlíka

1.3. Vzhľadom na ciele akčného plánu je nevyhnutné už na začiatku vytvoriť pevný základ, ktorý bude východiskom pre všetky ďalšie kroky. Taxonómia plní túto úlohu a výbor plne podporuje rozhodnutie začať práve ňou.

1.4. Tento základ by mal byť takisto v súlade s ambicióznymi cieľmi stanovenými v akčnom pláne, podľa ktorého má Európa dobré predpoklady na to, aby zaujala úlohu celosvetového lídra. Je čas postupovať podľa tohto cieľa a v súlade s ním vytvoriť taxonómiu.

1.5. Je veľmi dôležité, aby sa celá EÚ v tejto záležitosti vyjadrovala jednotne a rovnako tak konala. Európska taxonómia teda musí byť schopná prekonať súčasné individuálne a fragmentované prístupy v členských štátoch a nahradiť ich. Tam, kde je to možné, je potrebné opierať sa o súčasné medzinárodné rámce.

1.6. Podporil by sa tým takisto vnútorný trh, najmä pokiaľ ide o prilákanie kapitálu pre udržateľné investície v celej EÚ. Pre hospodárske subjekty to bude skutočne znamenať nižšie náklady a investori budú mať väčší výber.

([1]) COM(2018) 97 final.

1.7. Akčný plán a jeho uskutočňovanie predstavujú veľkú výzvu. Je to prostredie, ktoré sa jednoznačne neustále mení a vyvíja. Aj taxonómiu preto treba vnímať ako vyvíjajúci sa nástroj, ktorý si vyžaduje pravidelné hodnotenie a prispôsobenie.

1.8. Vzhľadom na uvedené sa výbor domnieva, že je potrebné uprednostniť postupný a mierny prístup, ktorý sa zvolil v návrhoch. Je dobré začať s obmedzeným počtom oblastí a právnych povinností.

1.9. Ako sa už uviedlo, súčasné návrhy sa týkajú environmentálneho prístupu. Z celkového hľadiska výbor aj naďalej žiada, aby sa pozornosť venovala celkovej konzistentnosti. Hoci je pozitívne, že sa musia rešpektovať minimálne záruky v sociálnej oblasti a v oblasti verejnej správy, sú vhodné aj ďalšie kroky. Je teda dôležité, aby sa v budúcnosti zaistilo rozšírenie na ciele v oblasti sociálnej udržateľnosti a verejnej správy.

1.10. Výbor úplne súhlasí s rozhodnutím vytvoriť taxonómiu EÚ s vysokým stupňom rozčlenenia. Je nevyhnutné zaručiť istotu a jednoznačnosť toho, ktoré činnosti sú skutočne environmentálne udržateľné, ako aj hneď na začiatku rozptýliť všetky pochybnosti v tejto súvislosti.

1.11. Zásadný význam má aj praktická použiteľnosť taxonómie, ktorá bude tiež prínosom pre spotrebiteľov a investorov. Okrem toho je potrebné plne podporiť aj rozhodnutie, že taxonómia sa bude používať iba v prípade, ak bude stabilná a vypracovaná na vysokej úrovni.

1.12. Pri taxonómii treba takisto zohľadniť to, že ju budú používať podniky, ktoré budú do značnej miery zodpovedné za „skutočný“ prechod na udržateľné hospodárstvo. Je potrebné zohľadňovať rozdiely medzi odvetviami a veľkosť podnikov. Rovnako je nevyhnutné, aby sa pri získavaní finančných prostriedkov na environmentálne udržateľné hospodárske činnosti nenarušila hospodárska súťaž.

1.13. Taxonómia musí nájsť uplatnenie tak vo veľkom a medzinárodnom kontexte, ako aj na miestnej úrovni. Pre výbor je zrejmé, že treba zabezpečiť, aby sa opatrenia nielen priveľmi neprispôsobovali veľkým podnikom, ale aby boli tiež prínosné pre malé a stredné podniky (MSP).

1.14. Je pozitívne, že pri vytváraní taxonómie EÚ budú kľúčovú úlohu zohrávať európske orgány dohľadu. Táto taxonómia musí byť použiteľná pre všetky finančné inštitúcie a uplatniteľná na všetky finančné produkty, pričom však musí byť zvládnuteľná pre všetky súvisiace podnikateľské činnosti. Okrem toho treba zabezpečiť, aby bola zlučiteľná s finančnými právnymi predpismi EÚ. Aj na základe zásady proporcionality je dôležité čo najviac obmedziť dodatočnú záťaž a náklady v oblasti regulácie a dohľadu.

1.15. Pre výbor majú zásadný význam aj osveta a komunikácia. Výbor sa preto domnieva, že je nanajvýš vhodné venovať veľkú pozornosť osvete a komunikácii so všetkými zainteresovanými stranami vrátane operačného podnikateľského prostredia a so širokou verejnosťou. Mohol by sa vypracovať plán s cieľom čo najdôkladnejšie informovať všetky zainteresované strany a verejnosť a otvoriť s nimi dialóg, aby sa zaistilo, že plán prijmú. Svoje miesto by v ňom mohli mať aj vzdelávanie a odborná príprava v oblasti financií. Je to vždy o ľuďoch!

2. **Súvislosti** ([2])

2.1. Na medzinárodnej úrovni spôsobilo významnú zmenu v postoji k zmene klímy a zhoršovaniu životného prostredia prijatie Agendy OSN pre udržateľný rozvoj do roku 2030 (2015) a Parížskej dohody o zmene klímy (2016). Stručne povedané, celý svet vydal cestou udržateľnejšieho životného prostredia.

2.2. EÚ nečakala so svojimi iniciatívami až na túto chvíľu, ale vďaka uvedeným medzinárodným textom sa veci dali rýchlejšie do pohybu. Prechod k udržateľnosti si v každom prípade vyžaduje veľké úsilie a významné investície. V súčasnosti sa iba v súvislosti s oblasťami klímy a energetiky uvádzajú sumy 180 miliárd EUR ročne.

2.3. V roku 2016 sa preto založila expertná skupina na vysokej úrovni, aby vytvorila stratégiu EÚ pre udržateľné financovanie. V súvislosti s európskym finančným systémom skupina predstavila okrem iného dve iniciatívy:

([2]) Táto časť vychádza do značnej miery z informácií v návrhu nariadenia a v oznámení Akčný plán: Financovanie udržateľného rastu – COM(2018) 97 final.

2.3.1. prvá z nich má za úlohu zlepšiť príspevok finančného systému, pokiaľ ide o udržateľný a inkluzívny rast;

2.3.2. druhá z nich má posilniť finančnú stabilitu tým, že do investičného rozhodovania začlení „environmentálne a sociálne faktory a faktory riadenia“ (tzv. faktory ESG).

2.4. Expertná skupina na vysokej úrovni takisto predložila osem odporúčaní, ktoré považuje za nevyhnutné stavebné prvky udržateľného finančného systému. Medzi nimi sa objavila požiadavka zaistiť na úrovni EU technicky spoľahlivý systém klasifikácie, tzv. taxonómiu, aby sa objasnilo, čo je „ekologické“ a „udržateľné“. Vďaka tomu je možné zistiť, či je daná hospodárska činnosť „environmentálne udržateľná“.

2.5. V nadväznosti na prácu expertnej skupiny na vysokej úrovni Komisia na jar 2018 predstavila akčný plán na financovanie udržateľného rastu. V ňom okrem iného avizovala predložené návrhy.

2.6. Cieľom týchto návrhov ([3]) z 24. mája 2018 je:

2.6.1. vytvoriť základ pre taxonómiu, ako bolo uvedené. Vďaka tomu bude takisto možné určiť, čo sú „udržateľné investície“;

2.6.2. vytvoriť jasné pokyny pre investorov. Cieľom týchto pokynov, najmä pre určité subjekty finančného systému, je zaviesť jasnosť a konzistentnosť v súvislosti s otázkou, ako možno do investičných rozhodnutí a do odporúčaní pre investorov začleniť riziká ESG;

2.6.3. viac povinností v súvislosti s transparentnosťou pre určité subjekty finančného systému, okrem iného vo vzťahu k spôsobu, akým začleňujú pokyny uvedené v bode 2.6.2 do uvedených rozhodnutí a odporúčaní. Takisto budú musieť preukázať, ako uskutočňujú svoje ciele v oblasti udržateľnosti;

2.6.4. stanoviť nové nízkouhlíkové referenčné hodnoty a referenčné hodnoty pre kladný vplyv v oblasti emisií uhlíka, ktoré vývojári budú musieť uplatňovať, aby užívatelia mali v tomto smere istotu.

3. **Poznámky a pripomienky**

3.1. EHSV víta predložené návrhy, ktoré sú prvým krokom v plnení akčného plánu na financovanie udržateľného rastu. V prvom rade je potrebné vytvoriť taxonómiu. Pomocou nej je možné vymedziť, kedy ide o „environmentálne udržateľné hospodárske činnosti“. Vďaka tomu bude potom možné určiť „environmentálne udržateľné investície“, ktoré sú z hľadiska akčného plánu najdôležitejšie.

3.2. Tieto návrhy však nie sú ani zďaleka jediné, ktoré prispievajú k splneniu tohto cieľa. Naopak, ide o veľmi zložitú záležitosť, v súvislosti s ktorou bude nutné prijať početné opatrenia a iniciatívy. Niektoré z nich sú už predložené, iné možno očakávať v blízkej alebo vzdialenejšej budúcnosti.

3.3. Vzhľadom na ciele akčného plánu je nevyhnutné už na začiatku vytvoriť pevný základ, z ktorého sa bude môcť vychádzať pri všetkých ďalších vykonávaniach. Túto úlohu plní taxonómia a Výbor plne podporuje rozhodnutie začať práve ňou. V prvom rade ide však o správne pochopenie toho, čo je skutočne „ekologické“ a „udržateľné“.

3.4. Tento základ musí byť okrem toho v súlade s ambicióznymi cieľmi, ktoré sú stanovené v akčnom pláne. V pláne sa okrem iného uvádza, že „Európa má dobré predpoklady na to, aby zaujala úlohu celosvetového lídra“. Teraz je dôležité, aby sa postupovalo podľa tohto cieľa a aby sa v súlade s ním vytvorila aj taxonómia.

3.5. Pri tom je dôležité, aby všetky zainteresované subjekty považovali taxonómiu za nespochybniteľnú a všeobecne ju prijali. V opačnom prípade hrozia možné negatívne následky pre celý budúci vývoj a pre dosahovanie vytýčených cieľov. Takému slabému miestu sa treba za každú cenu vyhnúť.

3.6. Európska taxonómia teda musí byť takisto schopná prekonať a nahradiť existujúce individuálne a fragmentované prístupy v členských štátoch. To však ešte neznamená, že dobré skúsenosti, ktoré sa doteraz získali, sa musia len tak zmietnuť zo stola. Musia sa využiť v prípadoch, v ktorých je to možné. V tejto súvislosti je tiež dôležité, aby sa taxonómia opierala o súčasné medzinárodné rámce.

([3]) COM(2018) 353 final a COM(2018) 355 final.

3.7. Koniec koncov je mimoriadne dôležité, aby sa celá EÚ v tejto záležitosti vyjadrovala jednotne a rovnako tak konala. Podporil by sa tým takisto vnútorný trh, keďže by vďaka tomu bolo v celej EÚ jednoduchšie získať kapitál pre udržateľné investície. Pre hospodárske subjekty to bude skutočne znamenať nižšie náklady, pretože už nebudú musieť plniť odlišné normy v rôznych členských štátoch, a investori budú mať väčší výber a zjednoduší sa im cezhraničné investovanie.

3.8. Ako sa v akčnom pláne správne uvádza, *„veda súvisiaca s udržateľnosťou je dynamická a vyvíja sa, keďže existujú sociálne očakávania, ako aj potreby investorov a trhov* ([4])." Taxonómia by sa preto mala vnímať ako vyvíjajúci sa nástroj, ktorý sa bude musieť pravidelne preskúmať a v prípade potreby prispôsobiť alebo upraviť. Bude treba postupovať rýchlo, nie však unáhlene.

3.9. Vzhľadom na uvedené sa výbor domnieva, že je potrebné uprednostniť postupný a mierny prístup. To platí aj v súvislosti s uskutočňovaním rôznych opatrení a cieľov uvedených v akčnom pláne.

3.10. Je preto správne začať s obmedzeným počtom oblastí ([5]) a v úvodnej fáze iba s obmedzeným počtom právnych povinností ([6]). Vďaka tomu sa všetci budú môcť oboznámiť s novým prístupom a získať potrebné skúsenosti. Nachádzame sa koniec koncov v rýchlo sa vyvíjajúcom prostredí a je potrebné zohľadniť skutočnosť, že hospodárska transformácia si vždy vyžaduje určitý čas. Takisto je teda namieste pravidelné hodnotenie dosiahnutých výsledkov a pokroku. Výbor súhlasí s návrhom vykonávať takéto hodnotenie raz za tri roky.

3.11. V súlade s uvedeným výbor podporuje prístup, ktorý bol zvolený v preložených návrhoch s environmentálnym rozmerom. Z celkového hľadiska výbor aj naďalej žiada, aby sa pozornosť venovala globálnej konzistentnosti. V súvislosti s tým je pozitívne, že sa zahrnuli zásady, ktoré sú zakotvené v Európskom pilieri sociálnych práv, a že sa žiada, aby sa hospodárska činnosť vykonávala v súlade tak s minimálnymi medzinárodnými sociálnymi a pracovnými normami, ako aj s účtovnými štandardmi. V súvislosti s uvedenými medzinárodnými normami treba zároveň konštatovať, že tu ide o minimálne záruky a že je preto vhodné podniknúť ďalšie kroky. Takisto je rovnako dôležité, aby sa v budúcnosti zaistilo rozšírenie na ciele v oblasti sociálnej udržateľnosti a verejnej správy.

3.12. Okrem toho záleží na tom, aby sa od začiatku vynakladalo úsilie o maximálnu jasnosť a istotu. Výbor úplne súhlasí s rozhodnutím vytvoriť taxonómiu EÚ s vysokým stupňom rozčlenenia. Vďaka tomu bude vždy možné zaručiť čo najväčšiu jednoznačnosť, pokiaľ ide o to, ktoré činnosti sú skutočne environmentálne udržateľné, a odstrániť hneď na začiatku všetky pochybnosti. Takisto to umožní lepšie zmerať a zmapovať príspevok k environmentálnym cieľom. To je dôležité nielen samo osebe, ale rovnako v súvislosti s ďalším vývojom v budúcnosti.

3.13. Nemenej zásadný význam má tak ako jasnosť a istota, aj praktická použiteľnosť taxonómie a všetkých neskorších rozhodnutí prijatých na jej základe. Stretnú sa s ňou totiž rôzne zainteresované subjekty, ktoré často nie sú odborníkmi v tejto oblasti. Budú sa musieť vyškoliť, aby hovorili tým istým „jazykom". Ani podniky nebudú mať vždy rovnaký uhol pohľadu ako subjekty finančného sektora.

3.14. Predpisy preto musia byť tiež prispôsobené podnikom s ohľadom na ich činnosti a skutočnosť, že stoja na konci reťazca. Taxonómia musí nájsť uplatnenie vo veľkom a v medzinárodnom kontexte, ako aj v prípade svojho využitia malými podnikmi a na miestnej úrovni. Vzhľadom na veľké vzájomné rozdiely je namieste odvetvový prístup. Podľa výboru je zrejmé, že tieto opatrenia musia byť prínosom takisto pre malé a stredné podniky, a to najmä preto, že tieto podniky sú oporou európskeho hospodárstva. Preto je potrebné, aby aj kritériá boli uplatniteľné na rôznych úrovniach.

3.15. Je nevyhnutné, aby sa pri získavaní finančných prostriedkov na environmentálne udržateľné hospodárske činnosti nenarušila hospodárska súťaž medzi podnikmi. Technické kritériá preskúmania by mali byť stanovené tak, aby všetky príslušné hospodárske činnosti v konkrétnom odvetví mohli spĺňať podmienky na vymedzenie ako environmentálne udržateľné a zaobchádzalo sa s nimi rovnakým spôsobom, ak prispievajú rovnako k jednému alebo viacerým stanoveným environmentálnym cieľom. V súvislosti s tým výbor žiada, aby sa venovala osobitná pozornosť výzvam, ktoré sa objavia pri harmonizácii technických kritérií preskúmania rôznych hospodárskych (pod-)odvetví, a dôvernosti údajov.

([4]) COM(2018) 353 final, s. 7.
([5]) Najmä environmentálne a až potom iné oblasti, ako je sociálna oblasť.
([6]) Napríklad ako v článku 4 návrhu nariadenia.

3.16. V súvislosti s uvedenou praktickou použiteľnosťou výbor víta takisto skutočnosť, že sa do značnej miery zohľadnila činnosť výboru pre kontrolu regulácie. Je preto potrebné súhlasiť s úpravou textov v tom zmysle, že sa taxonómia môže používať iba vtedy, ak bude stabilná a vypracovaná na vysokej úrovni.

3.17. Rovnakým spôsobom a z dôvodu súladu s európskymi finančnými právnymi predpismi je pozitívne, že pri vytváraní taxonómie EÚ budú mať kľúčovú úlohu európske orgány dohľadu (ESA ([7])). To je zárukou toho, že ju budú môcť používať finančné inštitúcie a bude použiteľná pre finančné produkty. V tejto súvislosti je vhodné zohľadniť zásadu proporcionality, a to v záujme malých a miestnych inštitúcií. Vo všeobecnosti záleží na tom, aby sa podarilo čo najviac obmedziť dodatočnú záťaž a náklady v oblasti regulácie a dohľadu.

3.18. Pozornosť venovaná praktickej použiteľnosti neprospeje iba podnikom a subjektom finančného systému, ale rovnako aj spotrebiteľom a investorom. I pre nich to bude znamenať výhody. Takto bude možné ponúknuť im ešte väčšiu istotu a jednoznačnosť v súvislosti s udržateľnými investíciami, ktoré uskutočňujú alebo na ktoré sa používajú ich finančné prostriedky.

3.19. Pozornosť venovaná uvedeným zásadám istoty, jasnosti a praktickej použiteľnosti je oprávnená aj z globálnejšieho hľadiska, aby bola šanca na úspech a účinnú a úplnú realizáciu cieľov akčného plánu čo najväčšia.

3.20. Výbor hodnotí pozitívne aj vykonávanie nových referenčných hodnôt pre nízkouhlíkové investície a pre investície s kladným vplyvom v oblasti emisií uhlíka. Odstránením súčasnej fragmentácie prispejú k lepšiemu fungovaniu jednotného trhu a zaistením väčšieho množstva lepších informácií zvýšia ochranu a transparentnosť v prospech investorov. Okrem toho tieto referenčné hodnoty povedú k rozšíreniu a zlepšeniu informácii, ktoré sú podnikom k dispozícii o klíme, a k ich vzájomnej porovnateľnosti. Významnou mierou môžu tiež prispieť k projektom a aktívam, ktoré napomáhajú realizácii cieľov Parížskej dohody v oblasti klímy.

3.21. Pre výbor majú zásadný význam aj osveta a komunikácia. K cieľom akčného plánu a ku všetkým opatrenia v tomto rámci možno významne prispieť aj inými spôsobmi. Výbor sa preto domnieva, že je nanajvýš vhodné venovať veľkú pozornosť osvete a komunikácii so všetkými zainteresovanými stranami a so širokou verejnosťou. Mohol by sa vypracovať plán s cieľom čo najdôkladnejšie informovať všetky zainteresované strany a verejnosť a otvoriť s nimi dialóg, aby sa zaistilo prijatie, vďaka ktorému sa zo všetkých zainteresovaných strán stanú partneri pri dosahovaní požadovaných cieľov. Svoje miesto by v ňom mohli mať aj vzdelávanie a odborná príprava v oblasti financií. Je to vždy o ľuďoch!

V Bruseli 17. októbra 2018

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Luca JAHIER

([7]) Podľa anglickej skratky (celý názov European Supervisory Authorities), pod ktorou sú tieto orgány známejšie.